

بررسی رابطه منزلت اجتماعی و عملکرد شغلی معلمان مقطع ابتدایی منطقه ۵ شهر تهران

پریسا الفتی^۱، دکتر حسن شعبانی^۲، دکتر پری سوسهبانی^۳

^۱ دانش‌آموخته کارشناسی‌ارشد گروه علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر

^۲ عضو هیات علمی گروه علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر

^۳ عضو هیات علمی گروه علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه منزلت اجتماعی و عملکرد شغلی معلمان مقطع ابتدایی منطقه ۵ شهر تهران انجام شد. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی، از نظر داده‌ها کمی و از نظر ماهیت توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه معلمان شاغل در مدارس ابتدایی منطقه ۵ تهران است. به دلیل حجم جامعه آماری و محدودیت‌های اجراء، پژوهشگر از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای (به نسبت مردان و زنان) استفاده کرد و با استفاده از فرمول کوکران از میان ۳۰ معلم مرد، ۵ نفر و از میان ۱۲۷۰ معلم زن، ۲۹۵ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب و مورد مطالعه قرار داد.

یافته‌ها نشان داد بین بعد "احترام و نفوذ" در منزلت اجتماعی با عملکرد شغلی معلمان مقطع ابتدایی منطقه ۵ شهر تهران رابطه معناداری وجود دارد. همچنین یافته‌ها نشان داد بین بعد "درآمد و ثروت" در منزلت اجتماعی با عملکرد شغلی معلمان مقطع ابتدایی منطقه ۵ شهر تهران رابطه معناداری وجود دارد. همچنین بین بعد "ارزش و اهمیت" در منزلت اجتماعی با عملکرد شغلی معلمان مقطع ابتدایی منطقه ۵ شهر تهران رابطه معناداری وجود دارد. همچنین یافته‌ها نشان داد بین جنسیت، سن، مدرک تحصیلی و سابقه خدمت با منزلت اجتماعی رابطه معناداری وجود ندارد. بین جنسیت و عملکرد شغلی معلمان رابطه معناداری وجود ندارد، اما بین سن، مدرک تحصیلی و سابقه خدمت با عملکرد شغلی معلمان رابطه معناداری وجود دارد. نتایج این پژوهش بیانگر وجود رابطه معنادار بین منزلت اجتماعی و عملکرد شغلی معلمان بود.

واژگان کلیدی: منزلت اجتماعی، عملکرد شغلی، احترام و نفوذ، درآمد و ثروت، ارزش و اهمیت، معلمان

مقدمه

منزلت از ریشه "نزل" گرفته شده و برای واژه اخیر معانی زیر آمده است؛ از بالا به پایین آمد، نزول کرد، مطلب یا کاری برایش پیش آمد، وارد شد، کسی را در جایی سکونت دارد، درجه‌اش پایین آمد (تنزل کرد)، از مرتبه خود پایین آمد و ... (المنجد الطلاب، ۱۳۶۸: ۱۸۶). از سوی دیگر "منزلت" به مفهوم جای فرود آمدن، خانه، رتبه، درجه، مرتبه، مقام (فرهنگ معین، ۱۳۸۵: ۸۲۵)، جاه و مقام، قدر و مرتبه، رتبه (فرهنگ عمید، ۱۳۸۹: ۴۵۶) تعبیر شده است. بنابراین "منزلت معلم" یا "منزلت اجتماعی" معلم را می‌توان به جای قرار گرفتن واژه معلم در اذهان اعضای جامعه تفسیر کرد؛ زیرا هر چند این واژه از ریشه "مادی" گرفته شده در کاربرد اجتماعی خود بار معنایی پیدا کرده است و لذا می‌توان آن را معادل جایگاه یا پایگاه دانست و بدین صورت تعریف کرد: پایگاه اجتماعی مقام باارزشی است که مجموعه‌ای از وظایف و فعالیت‌های خاص را ایجاب می‌کند. به عبارت دیگر منزلت یا پایگاه اجتماعی را معمولاً به عنوان رتبه یا مقام یک فرد در گروه یا رتبه و مقام یک گروه نسبت به گروه‌های دیگر تعریف می‌کنند (علاقه‌بند، ۱۳۸۵: ۸۶).

عملکرد شغلی عبارت از کارایی و اثربخشی در وظایف محوله می‌باشد. در این تعریف کارایی به معنای نسبت بازده به دست آمده به منابع به کار رفته می‌باشد و اثربخشی عبارت از میزان دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده می‌باشد. در یک تعریف دیگر عملکرد شغلی همان بازده افراد طبق وظایف قانونی تعریف شده و عبارت است از پیامد فعالیت‌های نیروی انسانی در خصوص انجام وظایفی که به او واگذار می‌شود و میزان تلاش و حدود موفقیت کارمند در اجرای وظایف شغلی و تکالیف رفتاری مورد انتظار را بیان می‌کند. بدون شک حرکت در جهت نیل به اهداف سازمانی و کسب آن اهداف و در نهایت پیشرفت جامعه در گرو افزایش عملکرد کارکنان در سازمان‌ها است (دیانت نسب و دیگران، ۱۳۹۳: ۱۲۷).

بیان مساله